

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 15S/58/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4021200381
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vlasta Ondrejková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4021200381.5

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Vlasty Ondrejkovej a členov senátu JUDr. Martiny Balegovej a JUDr. Pavla Lukáča, v právnej veci žalobcu: M. D., nar. XX. XX. XXXX, bytom Z. XX/XX, XXX XX U. E., zastúpený: Mgr. Marián Seman, advokát so sídlom Majakovského 9, 811 04 Bratislava, proti žalovanému: Obec Čierne Kľačany, so sídlom Mlynská 2, 953 05 Čierne Kľačany, zastúpený: doc. JUDr. Jozef Sotolár, PhD., advokát so sídlom Južná trieda 1, 040 01 Košice, o určenie, že žalobcovi mandát poslanca obecného zastupiteľstva trvá, takto

rozhodol:

- I. Súd správnu žalobu o d m i e t a .
- II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou, doručenou súdu dňa 26. 07. 2021, domáhal, aby súd určil, že jeho mandát poslanca obecného zastupiteľstva obce Čierne Kľačany trvá a osvedčenie starostu obce Čierne Kľačany Ing. Z. N., S.. zo dňa 31. 03. 2021 o tom, že náhradník vo volebnom obvode č. 1 A. M. narodený XX. XX. XXXX, bytom P. XXX/X, XXX XX U. E. sa stal 31. 03. 2021 poslancom obecného zastupiteľstva v Čiernych Kľačanoch stráca účinky. Žalobu odôvodnil tým, že vo voľbách v roku 2018 bol zvolený za poslanca obecného zastupiteľstva, a to XXX hlasmi oprávnených voličov. Dňa 10. 12. 2018 na ustanovujúcej schôdzi obecného zastupiteľstva zložil sľub poslanca. Dňa 09. 03. 2020 sa nezúčastnil rokovania obecného zastupiteľstva z dôvodu kolízie s pracovnými povinnosťami a následne sa stal dlhodobo práceneschopný, a preto sa nezúčastnil ani ďalších rokovaní obecného zastupiteľstva. Dňa 11. 02. 2021 požiadali poslanci Obecného zastupiteľstva, páni N. Z., Q. K., A. N. a Mgr. Z. N. o zvolanie zasadnutia obecného zastupiteľstva z dôvodu, že od 07. 12. 2020 sa zasadnutie obecného zastupiteľstva nekonalo a bol súčasne navrhovaný termín zasadnutia spolu s programom. Žiadosť bola v rovnaký deň odovzdaná do podateľne žalovaného. Po márnom uplynutí lehoty na zvolanie zasadnutia obecného zastupiteľstva žiadatelia zaslali dňa 28. 02. 2021 žalovanému, starostovi žalovaného a hlavnej kontrolórke žalovaného prostredníctvom e-mailu predmetnú žiadosť s potvrdením jej prevzatia žalovaným, ako aj pozvánku na zasadnutie obecného zastupiteľstva v zmysle žiadosti, a to na deň 04. 03. 2021 o 18:00 hod. v sále E. domu. T. požiadali o zverejnenie pozvánky s návrhom programu na úradnej tabuli žalovaného a na jeho webovom sídle a o sprístupnenie priestorov E. M.alovaného. Keďže starosta žalovaného zaujal k žiadosti negatívne stanovisko a zasadnutie nezvolal, zasadnutie sa uskutočnilo dňa 04. 03. 2021, t. j. v 15. pracovný deň od doručenia žiadosti. Dokumenty o konaní zasadnutia boli dňa 09. 03. 2021 doručené žalovanému, a to zápisnica, prezenčná listina a prijaté uznesenia obecného zastupiteľstva. Následne sa dňa 29. 03. 2021 uskutočnilo hlasovanie obecného zastupiteľstva dištančnou formou a žalobcovi bolo umožnené hlasovať. Dňa 07. 04. 2021 žalovaný zaslal poslancom obecného zastupiteľstva e-mail, prílohou ktorého bolo viacero dokumentov (Oznámenie zániku mandátu poslanca, Oznámenie obce o nastúpení náhradníka, Osvedčenie, Sľub poslanca), z obsahu ktorých vyplývala domnienka starostu žalovaného o tom, že žalobcovi mal zaniknúť mandát poslanca obecného zastupiteľstva. Žalovaný, v mene ktorého konal starosta, v Oznámení zániku

mandátu poslanca uviedol, že žalobcovi mal zaniknúť mandát poslanca obecného zastupiteľstva v zmysle § 25 ods. 2 písm. g) zákona o obecnom zriadení dňa 27. 02. 2021, keďže predtým sa naposledy zasadnutia obecného zastupiteľstva zúčastnil dňa 26. 02. 2020.

1.1 Žalobca listami zo dňa 18. 06. 2021 a zo dňa 25. 06. 2021 oznámil žalovanému stanovisko k tomuto postoju žalovaného. Opakovane argumentoval a preukázal, že jeho mandát nezanikol, naopak, že tento trvá a súčasne uviedol, že zákon o obecnom zriadení neumožňuje poslancovi obecného zastupiteľstva ujať sa mandátu podpísaním sľubu poslanca mimo zasadnutia obecného zastupiteľstva, a preto sa pán M. ako náhradník nemohol ujať funkcie poslanca obecného zastupiteľstva. Žalobca týmto považoval vzniknutú situáciu za vyriešenú a bol odhodlaný vykonávať mandát poslanca obecného zastupiteľstva. Dňa 28. 06. 2021 sa konalo zasadnutie obecného zastupiteľstva, na ktoré nebol pozvaný, napriek tomu sa na zasadanie dostavil a po tom, čo v prezenčnej listine absentovalo jeho meno, toto tam dopísal a podpísal sa na znak toho, že na zasadnutie obecného zastupiteľstva sa dostavil. Na tomto zasadnutí zložil na základe iniciatívy starostu sľub poslanca pán A. M., k čomu došlo ešte pred schválením programu obecným zastupiteľstvom. Obecné zastupiteľstvo k celej situácii - údajný zánik mandátu a zloženie sľubu nezaujalo postoj, a teda ani neprijalo žiadne rozhodnutie (ani vzatie na vedomie a pod.).

1.2 Poukázal na § 25 ods. 2 písm. g) zákona o obecnom zriadení a uviedol, že zánik mandátu v tomto prípade nastáva ex lege, a to uplynutím zákonom stanovenej lehoty jedného roka, počas ktorej sa poslanec ani raz nezúčastní zasadnutia obecného zastupiteľstva. Spornou otázkou tak je určenie, odkedy sa má uvedená lehota počítať. Podľa názoru žalovaného je to deň poslednej účasti žalobcu na rokovaní obecného zastupiteľstva, t. j. 26. 02. 2020, avšak podľa žalobcu je deň rozhodujúci pre začiatok plynutia lehoty jedného roka deň prvej neúčasti na rokovaní obecného zastupiteľstva, t. j. 09. 03. 2020. Následne mal žalobca k dispozícii lehotu jedného roka, teda do dňa 09. 03. 2021, aby sa zúčastnil zasadnutia obecného zastupiteľstva a tak prerušil plynutie uvedenej lehoty. Jeho účasť na rokovaní obecného zastupiteľstva dňa 04. 03. 2021 má za následok, že jeho mandát poslanca obecného zastupiteľstva nemohol zaniknúť k 27. 02. 2021 tak, ako to uvádza žalovaný. Dôležité v tomto prípade je nezúčastňovanie sa na rokovaní obecného zastupiteľstva - teda, až prvým nezúčastnením sa začne plynúť zákonná lehota. K totožnému právnomu názoru dospel aj Krajský súd v Nitre v konaní sp. zn. 26S/31/2020, a to v skutkovo podobnej veci. Rovnaký právny názor vyjadril vo svojom rozhodnutí aj Krajský súd Košice sp. zn. 6S/345/2012 zo dňa 24. 04. 2014 a uvedené sa uvádza aj v komentári k zákonu o obecnom zriadení. Napokon, rovnakého názoru je aj Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako legislatívny garant zákona o obecnom zriadení.

1.3 Zároveň z dôvodu právnej istoty žalobca s poukazom na zverejnené Osvedčenie zo dňa 31. 03. 2021, ktorým starosta žalovaného osvedčil, že náhradník vo volebnom obvode č. 1 A. M., narodený XX. XX. XXXXb bytom P. XXX/X, XXX XX U. E. sa stal 31. 03. 2021 poslancom Obecného zastupiteľstva v Čiernych Kľačanoch, navrhol súdu, aby rozhodol v zmysle § 323 ods. 1 a ods. 2 SSP, že toto osvedčenie stráca účinky.

2. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že žalobca sa snaží argumentovať a podsúvať závery o tom, že povinnosťou poslanca je zúčastňovať sa rokovaní obecného zastupiteľstva ako v podstate jedinej jeho povinnosti. Mandát poslanca zastupiteľstva je treba vnímať najmä ako funkciu, z ktorej vyplývajú oprávnenia a povinnosti dané Ústavou SR, prípadne inými zákonmi a vnútornými predpismi tej - ktorej obce. Tieto oprávnenia majú hmotnoprávnu i procesnoprávnu povahu, pričom všetky majú charakter trvalosti a stálosti v tom zmysle, že sa vykonávajú súbežne a permanentne s cieľom rešpektovať a napĺňať záujmy obyvateľov. Výkon funkcie poslanca obecného zastupiteľstva treba teda hodnotiť s ohľadom na tieto skutočnosti a nie tak ako sa to snaží prezentovať žalobca redukujúc výkon práv a povinností len na účasť na rokovaní zastupiteľstva. Uvedenému zodpovedá aj doba jedného roka, ktorú zákonodarca určil ako krajnú medzu na to, aby ešte bolo možné hovoriť o efektívnom výkone poslaneckého mandátu, a uplynutím ktorého už prevažuje záujem spoločnosti na ukončení výkonu mandátu „ex lege“. Samotná fyzická účasť na rokovaní obecného zastupiteľstva predstavuje iba jednu z foriem výkonu činnosti mandátu poslanca. Ak teda zákon hovorí o tom, že mandát poslanca zaniká, ak počas jedného roka sa nezúčastní ani raz na zasadnutiach obecného zastupiteľstva, tak potom obdobie je potrebné vzťahnúť na ten časový horizont, ktorý je prepojený s priebežným a trvalým výkonom funkcie - a teda počítať ho od poslednej reálnej preukázateľnej účasti poslanca a od tohto dátumu sa počíta 365 dní - t. j. jeden rok - t. j. týmto dňom začína plynúť lehota (odo dňa 26. 02. 2020, kedy sa poslednýkrát žalobca zúčastnil rokovania obecného zastupiteľstva). Prihliadajúc na právnu úpravu zákona o obecnom

zriadení ako aj dôvodovú správu k predmetnému ustanoveniu zákona možno konštatovať, že doba jedného roka sa začína počítať deň nasledujúci po dni kedy sa poslanec obecného zastupiteľstva poslednýkrát reálne a preukázateľne zúčastnil na obecnom zastupiteľstve, čím je zohľadnená trvalosť a tiež funkčné obdobie poslanca

2.1 Ďalej namietal nesplnenie procesnej lehoty na podanie správnej žaloby. Popiera tvrdenie žalobcu, že mu bolo prvýkrát bránené vo výkone jeho poslanskeho mandátu v obecnom zastupiteľstve dňa 28. 06. 2021 počas zasadnutia Obecného zastupiteľstva. Dodal, že už dňa 13. 03. 2021 pod č. 313/2021 obec Čierne Kľačany oznamuje náhradníkovi na poslanca, aby sa ujal funkcie poslanca (s poukazom na to, že ide o náhradníka). Dňa 30. 03. 2021 pod č. 315/2021 obec Čierne Kľačany oznamuje zánik mandátu poslancovi obecného zastupiteľstva žalobcovi. Následne sa žalobca listom zo dňa 14. 04. 2021 obracia na Okresnú prokuratúru Nitra s podnetom na preskúmanie zákonnosti opatrenia orgánu verejnej správy, pričom argumentuje, že bol nezákonne pozbavený svojho mandátu poslanca obecného zastupiteľstva a zároveň žiada prokuratúru, aby vo veci konala, pretože podľa jeho názoru obec postupovala nezákonne. To znamená, že najneskôr ku dňu 14. 04. 2021 samotný žalobca potvrdil, že mu je bránené vo výkone jeho poslanskeho mandátu, pričom žalobu podal až 27. 07. 2021 - t. j. po zákonnej dvojmesačnej lehote.

2.2 Pokiaľ išlo o „rokovanie“ - stretnutie poslancov obecného zastupiteľstva dňa 04. 03. 2021, žalovaný toto považoval za nezákonné. Namietal, že zasadnutie sa konalo v čase platného zákazu vychádzania, ako aj rozpor s § 30f ods. 2, ods. 3 bod a) a bod b) zákona o obecnom zriadení. S poukazom na uvedené skutočnosti stretnutie poslancov nemá a nemôže mať atribúty riadneho rokovania obecného zastupiteľstva a ako také na neho nemožno prihliadať. Opakované porušenie právnych predpisov - dokonca za núdzového stavu v štáte (zákazu vychádzania) potom znamená nulitosť tohto procesu - a to o to viac, že sa stretli len vybraní poslanci a starosta obce, ostatných poslancov a ani hlavného kontrolóra obce neinformovali. Tým je daná zmatečnosť celého rokovania a nulitosť všetkých aktov „prijatých na tomto „rokovaní“. Keďže toto stretnutie nespĺňa zákonné podmienky nemožno ho považovať za rokovanie obecného zastupiteľstva ako orgánu obce Čierne Kľačany. Z uvedených dôvodov navrhol žalobu zamietnuť z dôvodu nesplnenia zákonnej lehoty na podanie žaloby a žalovanému priznať nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3. Na vyjadrenie žalovaného reagoval žalobca písomným podaním zo dňa 12. 10. 2021, v ktorom uviedol, že zo strany žalovaného ide o dezinterpretáciu dotknutých právnych noriem. Aj keď treba súhlasiť s názorom žalovaného, že poslanec obecného zastupiteľstva má viacero práv a povinností, ktoré sú demonštratívne uvedené aj v § 25 ods. 1 zákona o obecnom zriadení, avšak nie s porušením všetkých povinností spája zákon o obecnom zriadení aj sankciu v podobe zániku mandátu. Zákon spája len kvalifikované porušenie povinnosti poslanca zúčastňovať sa na zasadnutí obecného zastupiteľstva so sankciou v podobe zániku mandátu. Nestačí akékoľvek porušenie tejto povinnosti, ale toto porušenie musí trvať zákonom stanovený čas - jeden rok. Táto lehota nemôže začať plynúť skôr, ako dôjde k prvému porušeniu tejto povinnosti, teda k prvej neúčasti na rokovaní zastupiteľstva. A contrario, dňom nasledujúcim po poslednej účasti poslanca na rokovaní obecného zastupiteľstva nedošlo k porušeniu jeho povinnosti zúčastňovať sa rokovaní obecného zastupiteľstva, a preto niet rozumného argumentu, prečo by mala plynúť lehota stanovená v § 25 ods. 2 písm. g) zákona o obecnom zriadení. Navyše obecné zastupiteľstvo na rozdiel od Národnej rady Slovenskej republiky nezasadá permanentne. Povinnosť zúčastňovať sa rokovaní obecného zastupiteľstva má charakter stálosti v tej rovine, že trvá počas celej doby trvania mandátu poslanca. Navyše to bol starosta žalovaného, ktorý porušil svoju povinnosť zvolať rokovanie obecného zastupiteľstva najmenej raz za tri mesiace. V našom práve sa uplatňuje stará zásada *lus ex iniuria non oritur* (právo nevzniká z bezprávia), čo znamená, že starosta, ktorý porušil povinnosť zvolať rokovanie obecného zastupiteľstva sa nemôže dovoliavať porušeniu zákona poslancom spôsobeným neúčastou na rokovaní obecného zastupiteľstva, keďže toto nebolo v zmysle zákona v stanovenom intervale zvolané. Žalobca tak trvá na tom, že žaloba je v tomto smere podaná dôvodne.

3.1 K lehote na podanej žaloby poukázal na dikciu § 317 ods. 1 SSP „začalo byť bránené“, ktorá predpokladá že došlo ku skutočnosti, ktorá ohraničuje začiatok toho keď poslancovi nie je umožnené výkon jeho mandátu. Z gramatického výkladu možno dospieť k záveru, že toto ustanovenie požaduje trvajúcu prekážku vo výkone mandátu poslanca. Nemôže ísť o jednorazovú, izolovanú, neopakovanú záležitosť. Vychádzajúc z princípu racionálneho zákonodarcu možno konštatovať, že uvedený prítomný čas je zámerom, aby v prípade izolovaných problémov neboli zahlcované správne súdy, keďže situácia sa vyriešila aj bez ingerencie súdu. Ak by bol zákonodarca predpokladal potrebu, po každom takomto

zásahu obrátiť sa na správny súd a požadovať od neho meritórne rozhodnutie, bol by v ustanovení § 317 SSP použil minulý čas, teda „...v lehote dvoch mesiacov od kedy bolo žalobcovi bránené vo výkone...“ Uvedené ustanovenie predpokladá, že zásah, ktorým je žalobcovi bránené vo výkone mandátu trvá. V tomto smere poukázal na skutkový stav uvedený aj v samotnej žalobe. Žalovaný sa odvoláva na Oznámenie obce zo dňa 13. 03. 2021 a Oznámenie obce zo dňa 30. 03. 2021 o zániku mandátu poslanca obecného zastupiteľstva. Teda, starosta žalovaného podnikol prvé kroky už dňa 13. 03. 2021, avšak, dňa 29. 03. 2021 sa uskutočnilo hlasovanie obecného zastupiteľstva dištančnou formou a žalobcovi bolo zo strany starostu žalovaného umožnené riadne sa tohto hlasovania zúčastniť, a teda vykonávať jeho oprávnenia v zastupiteľstve. Napokon, starosta žalovaného v marci/apríli 2021 ani len nezverejnil na obecnej tabuli zánik mandátu poslanca, ako to vyžaduje zákon, a preto žalobca dôvodne predpokladal, že od svojho protiprávneho konania upustil. Starosta žalovaného tým, že po svojom kroku smerujúcom k bráneniu práv žalobcu vykonávať mandát poslanca v zastupiteľstve, mu umožnil sa zúčastniť hlasovania dištančnou formou, poprel svoje predchádzajúce kroky. Žalobca sa preto dôvodne domnieval, že starosta žalovaného upustil od snahy zbaviť ho mandátu. O to viac, ak zánik mandátu nezverejnil na úradnej tabuli, a teda nedodrжал zákonom predpokladaný postup. Z Oznámenia obce zo dňa 13. 03. 2021 nevyplývalo, mandát ktorého poslanca sa mal uvoľniť, a teda bolo neurčité a v tomto smere neidentifikovateľné. Preto taký úkon nemôže ani napĺňať dikciu ustanovenia § 317 ods. 1 SSP. Následne sa žalobca zúčastnil dňa 04. 03. 2021 rokovania obecného zastupiteľstva, na ktorom si riadne uplatnil všetky svoje práva poslanca obecného zastupiteľstva.

3.2 Ďalej nepostačuje akýkoľvek zásah do mandátu poslanca, ale len taký, ktorý mu bráni vykonávať si svoje práva a povinnosti v zastupiteľstve. Žalobca odôvodňuje začiatok plynutia jednoročnej lehoty dňom, keď bolo zrejmé a nepochybné, že mu je bránené vo výkone mandátu v zastupiteľstve. Uvedené platí o to viac, že nastúpenia náhradníka sa v zmysle § 192 ods. 2 zákona o podmienkach výkonu volebného práva oznamuje na úradnej tabuli. Absencia publikovania takejto informácie má za následok stav právnej neistoty a nemôže byť na ťarchu žalobcu konanie žalovaného, ktoré tento stav právnej neistoty spôsobilo. Preto, keď starosta žalovaného znovu žalobcovi doručil dokumenty spochybňujúce jeho mandát poslanca obecného zastupiteľstva, žalobca mu odpovedal a znovu trpezlivo vysvetlil skutkový a právny stav vecí. Žalobca nemal dôvod považovať takéto kroky za bránenie vo výkone jeho práva v zastupiteľstve, keďže takéto úkony nemajú právny základ. Naopak, žalobca subjektívne nepocíťoval akékoľvek obmedzenie, či bránenie vo výkone svojich práv. O to viac, že starosta žalovaného opätovne nezverejnil informáciu o zániku mandátu na úradnej tabuli. Tento krok (nezverejnenie informácie na úradnej tabuli) len utvrdili žalobcu v tom, že starosta žalovaného opäť upustil od protiprávneho konania a akceptoval argumenty žalobcu. Konanie starostu žalovaného v tejto súvislosti bolo zmätočné a nejasné. Žalobcovi nebolo fakticky bránené vykonávať jeho oprávnenia na zastupiteľstve vyplývajúce zo zákona. Išlo teda len o akési pokusy, či „vyhrážky“, ktoré ale zo strany žalovaného (resp. jeho starostu) neboli de facto ani de iure až do dňa 28. 06. 2021 naplnené. Až keď sa žalobca dostavil na rokovanie obecného zastupiteľstva a zo strany predsedajúceho mu bolo bránené vykonávať jeho práva poslanca, došlo k naplneniu zákonom predpokladanej právnej skutočnosti, na základe ktorej začala plynúť lehota na podanie žaloby v zmysle § 317 ods. 1 SSP. Žalobca nemal dôvod podávať žalobu až do času, keď zistil, že starosta žalovaného mu neumožňuje vykonávať si svoje práva na zastupiteľstve, teda dňa 28. 06. 2021. Prijatím tvrdení žalovaného by sme argumentum ad absurdum dospeli do situácie, keď by poslanec obecného zastupiteľstva musel z dôvodu opatrnosti podávať žalobu podľa § 313 SSP vždy, keď starosta čo i len v krčme spochybní existenciu mandátu. Pokiaľ žalobcovi nebolo bránené vykonávať svoje práva na zastupiteľstve a nebola zverejnená ani informácia o zániku jeho mandátu, nemohla mu začať plynúť lehota na podanie žaloby. V danom prípade žalobcovi začalo byť bránené vo výkone jeho poslanskeho mandátu v zastupiteľstve dňa 28. 06. 2021, keď mu nebolo umožnené vykonávať jeho práva poslanca obecného zastupiteľstva na rokovaní obecného zastupiteľstva. Žaloba tak bola podaná včas.

3.3 Ohľadom zákonnosti rokovania obecného zastupiteľstva dňa 04. 03. 2021, poznamenal, že zákaz vychádzania, na ktorý sa žalovaný odvoláva mal v súlade so zákonom stanovený rad výnimiek. Medzi tieto výnimky patrila účasť na zasadnutí orgánu verejnej moci a na zasadnutí, ktoré sa uskutočňuje na základe zákona. Keďže zasadnutie obecného zastupiteľstva spĺňa obe definičné podmienky, rokovanie obecného zastupiteľstva nemohlo odporovať zákazu vychádzania, a preto tieto tvrdenia žalovaného neobstoja. S tým súvisí aj údajné porušenie § 30f odsek 2, odsek 3 bod a) a bod b) zákona o obecnom zriadení, ktoré obsahujú niektoré ustanovenia o rokovaní obecného zastupiteľstva počas krízovej situácie. Uvedené spôsoby rokovania zastupiteľstva sú konštruované ako možnosť, nie povinnosť.

Zákon explicitne opakovane uvádza „môže“, čím zdôrazňuje, že je na vôli obecného zastupiteľstva, akú formou rokovania zvolí, pričom pre prípad krízovej situácie jej rozširuje možnosti týchto foriem. Žalobca trvá na tom, že boli splnené všetky podmienky pre uskutočnenie rokovania obecného zastupiteľstva. Žiadatelia upovedomili o všetkých krokoch všetkých poslancov obecného zastupiteľstva, ako aj hlavnú kontrolórku a starostu žalovaného. Okrem iného doručili im samotnú žiadosť a pozvánku spolu s programom. Taktiež požiadali o zverejnenie pozvánky s návrhom programu zasadnutia obecného zastupiteľstva na úradnej tabuli obce a na webovom sídle obce a o poskytnutie priestorov sály KD a zabezpečenie všetkých protiepidemiologických nariadení. Rokovanie zastupiteľstva dňa 04. 03. 2021 sa tak uskutočnilo v súlade so zákonom.

4. Na vyjadrenie žalobcu reagoval žalovaný písomným podaním zo dňa 20. 09. 2021. Tvrdenie žalobcu, že mu bolo prvýkrát bránené vo výkone jeho poslaneckého mandátu v obecnom zastupiteľstve dňa 28. 06. 2021 počas zasadnutia obecného zastupiteľstva, neobstojí. Skutočný stav v danej veci je nasledovný (a to nepopiera ani samotný žalobca): dňa 13. 03. 2021 pod č. 313/2021 obec Čierne Kľačany oznamuje náhradníkovi na poslanca, aby sa ujal funkcie poslanca (s poukazom na to, že ide o náhradníka), dňa 30. 03. 2021 pod č. 315/2021 obec Čierne Kľačany oznamuje zánik mandátu poslancovi obecného zastupiteľstva - žalobcovi, dňa 31. 03. 2021 obec vydáva osvedčenie pre A.. M. - náhradníka o tom, že sa stal poslancom obecného zastupiteľstva na zaniknutý mandát žalobcu (o tejto skutočnosti žalobca vedel a dokonca ňou aj opakovane argumentoval vo svojich podaniach). To znamená, že žalobca si bol vedomý toho, že nastúpením náhradníka už nemôže byť poslancom a táto právna skutočnosť nepochybne zakladá bránenie vo výkone funkcie. Oznamenie nastúpenia náhradníkov na uvoľnené mandáty poslancov obecného zastupiteľstva a vydanie osvedčenia podľa § 192 zák. č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sú úkony administratívneho charakteru spadajúce do právomoci starostu obce, pričom možno subsumovať uvedenú právomoc vzhľadom na obsah a účinky týchto administratívnych úkonov pod výkon verejnej správy. Žalobca listom zo dňa 14. 04. 2021 žiada prokuratúru o preskúmanie zákonnosti opatrenia orgánu verejnej správy, pričom argumentuje, že bol nezákonne pozbavený svojho mandátu poslanca obecného zastupiteľstva. Formulácia „bol nezákonne pozbavený“ je minulé čas - a teda v tomto písomnom podaní už konštatuje stav, ktorý nastal. Odhladnuc od ostatných skutočností je to sám žalobca, ktorý vo svojich podaniach sám potvrdzuje že najneskôr ku dňu 14. 04. 2021 mu je bránené vo výkone jeho poslaneckého mandátu, pričom ale žalobu podal až 27. 07. 2021 - t. j. po zákonnej dvojmesačnej lehote. Vzhľadom na to, že včasné podanie správnej žaloby (v lehote dvoch mesiacov) je procesnou podmienkou, nedostatok ktorej nie je odstrániteľný, navrhol žalobu odmietnuť.

5. Podľa § 97 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), ak tento zákon neustanovuje inak, správny súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže správny súd konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

6. Podľa § 98 ods. 1 písm. d) SSP, správny súd uznesením odmietne žalobu, ak bola podaná oneskorene.

7. Procesné podmienky predstavujú základné procesné predpoklady, aby mohol súd autoritatívne rozhodnúť vo veci samej. Nedostatok niektorej podmienky konania vždy spôsobuje, že súd nesmie vydať meritorne rozhodnutie, pokiaľ nebude odstránená. Podmienkami konania sú teda také podmienky, bez existencie ktorých nemôže dôjsť k rozhodnutiu vo veci samej. Nedostatok niektorej podmienky konania alebo jej zánik v priebehu konania má procesné následky závislé od toho, či ide o nedostatok podmienky odstrániteľný alebo neodstrániteľný. Ak nie sú teda tieto podmienky splnené, súd nemôže pokračovať v konaní.

8. Podľa § 313 ods. 1 SSP, žalobca sa môže žalobou domáhať určenia, že jeho mandát poslanca obecného zastupiteľstva, mestského zastupiteľstva, miestneho zastupiteľstva alebo zastupiteľstva samosprávneho kraja (ďalej len „zastupiteľstvo“) naďalej trvá.

9. Podľa § 314 SSP, účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný; tým nie je dotknuté ustanovenie § 46.

10. Podľa § 315 ods. 1 SSP, žalobcom podľa § 313 ods. 1 je fyzická osoba, ktorá tvrdí, že jej mandát poslanca zastupiteľstva, ktorý mal zaniknúť podľa osobitného predpisu, naďalej trvá.

11. Podľa § 316 ods. 1 SSP, žalovaným podľa § 313 ods. 1 je obec, mesto, mestská časť alebo samosprávny kraj, ktorý považuje žalobcov poslanecký mandát v zastupiteľstve za zaniknutý.

12. Podľa § 317 ods. 1 SSP, žaloba podľa § 313 ods. 1 musí byť podaná v lehote dvoch mesiacov, odkedy začalo byť žalobcovi bránené vo výkone jeho poslaneckého mandátu v zastupiteľstve.

13. Predmetom správneho súdneho konania je v danej veci žaloba poslanca obecného zastupiteľstva domáhajúceho sa určenia, že jeho poslanecký mandát trvá a určenia, že osvedčenie starostu obce Čierne Kľačany Ing. Z. N., S.. zo dňa 31. XX. 2021 o tom, že náhradník vo volebnom obvode č. 1 A. M., narodený XX. XX. XXXX, bytom S. XXX/X, XXX XX U. E. sa stal 31. 03. 2021 poslancom obecného zastupiteľstva v Čiernych Kľačanoch stráca účinky.

14. Ide v správnom súdnictve o atypickú žalobu čo do petitu i typu konania. Konanie o preskúmaní zániku mandátu poslanca obecného zastupiteľstva normatívne upravené v § 313 až § 324 SSP má totiž určovací petit a povahu „nachádzacieho“ konania, v rámci ktorého správny súd je súdom skutkovým. Tento typ konania predstavuje v rámci správneho súdnictva novum, ktoré bolo zavedené Správnym súdnym poriadkom predovšetkým z toho dôvodu, aby ochrana subjektívnych práv dotknutých osôb bola odpočiatku procesne zrejmá, prístup k správne súdu mali obe strany sporu a tento bol pre ne priamy a nie prípadne sprostredkovaný prostredníctvom žalobnej legitímácie prokurátora v konaní o preskúmanie zákonnosti uznesenia zastupiteľstva (uznesenie Najvyššieho správneho súdu sp. zn. 1Svk/1/2022 zo dňa 14. 04. 2022).

15. V predmetnej veci aktívnu vecnú legitímáciu využil žalobca ako poslanec obecného zastupiteľstva Čierne Kľačany po tom, ako mu začalo byť zo strany žalovaného bránené vo výkone poslaneckého mandátu v obecnom zastupiteľstve. Dôvodom vzniku sporu o trvanie mandátu bola neúčast' žalobcu na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Sporným v konaní bolo, či žaloba bola podaná včas a následne, či neúčast' žalobcu dosiahla kvalifikovanú podobu, ktorá by mala za následok zánik poslaneckého mandátu žalobcu podľa § 25 ods. 2 písm. g) zákona o obecnom zriadení.

16. Skôr ako správny súd pristúpil k vecnému prejednaniu správnej žaloby, skúmal, či sú splnené procesné podmienky, za ktorých môže vo veci konať a rozhodnúť vyplývajúce z § 313 ods. 1 a nasl. SSP a zistil, že žalobca ako poslanec obecného zastupiteľstva žalovaného je vo veci aktívne legitimovaný. Následne skúmal, či lehota na podanie žaloby bola dodržaná a dospel k záveru, že žaloba bola podaná oneskorene.

17. V prejednávanej veci mal správny súd za preukázané, že žalobca bol vo voľbách v roku 2018 zvolený za poslanca Obecného zastupiteľstva Čierne Kľačany. Dňa 10. 12. 2018 na ustanovujúcej schôdzi Obecného zastupiteľstva zložil sľub poslanca. Dňa 09. 03. 2020 sa konalo zasadnutie Obecného zastupiteľstva, ktorého sa žalobca nezúčastnil pre pracovné povinnosti a z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti sa nezúčastnil ani ďalších rokovaní Obecného zastupiteľstva. Dňa 11. 02. 2021 požiadali poslanci Obecného zastupiteľstva N. Z., Q. K., A.N. a Mgr. Z.R. o zvolanie zasadnutia Obecného zastupiteľstva z dôvodu, že od 07. 12. 2020 sa zasadnutie Obecného zastupiteľstva nekonalo a bol súčasne navrhovaný termín zasadnutia spolu s programom. Po márnom uplynutí lehoty na zvolanie zasadnutia žiadatelia zaslali dňa 28. 02. 2021 všetkým poslancom Obecného zastupiteľstva, žalovanému, starostovi žalovaného a hlavnej kontrolórke žalovaného prostredníctvom e-mailu predmetnú žiadosť s potvrdením jej prevzatia žalovaným, ako aj pozvánku na zasadnutie Obecného zastupiteľstva v zmysle žiadosti, a to na deň 04. 03. 2021 o 18:00 hod. v sále Kultúrneho domu. Starosta žalovaného zasadnutie nezvolal, a preto sa zasadnutie Obecného zastupiteľstva uskutočnilo dňa 04. 03. 2021, t. j. v 15. pracovný deň od doručenia žiadosti. Na zasadnutí sa zúčastnil aj žalobca. Žalovanému boli následne dňa 09. 03. 2021 doručené dokumenty z tohto zasadnutia. Dňa 13. 03. 2021 pod č. 313/2021 obec Čierne Kľačany, v zastúpení starostom obce, oznamuje náhradníkovi na poslanca, aby sa ujal funkcie poslanca. Dňa 29. 03. 2021 sa uskutočnilo hlasovanie Obecného zastupiteľstva dištančnou formou iniciované starostom žalovaného a žalobcovi bolo umožnené sa tohto hlasovania zúčastniť. Obec Čierne Kľačany, v zastúpení starostom obce, v oznámení pod č. 315/2021 zo dňa 30. 03. 2021 oznamuje zánik mandátu poslancovi obecného zastupiteľstva žalobcovi. Dňa 31. 03. 2021 obec vydáva osvedčenie pre náhradníka poslanca M. o tom, že sa stal poslancom obecného zastupiteľstva. Dňa 07. 04. 2021 žalovaný zaslal poslancom Obecného zastupiteľstva e-mailovú správu, prílohou ktorého bolo Oznámenie zániku mandátu poslanca, Oznámenie obce o nastúpení náhradníka,

Osvedčenie, Sľub poslanca. Žalobca listom zo dňa 14. 04. 2021 žiada prokuratúru o preskúmanie zákonnosti opatrenia orgánu verejnej správy, pričom argumentuje, že bol nezákonne pozbavený svojho mandátu poslanca obecného zastupiteľstva. Žalobca listami zo dňa 18. 06. 2021 a zo dňa 25. 06. 2021 oznámil žalovanému stanovisko, v ktorom argumentoval, že jeho mandát nezanikol. Dňa 28. 06. 2021 sa konalo zasadnutie Obecného zastupiteľstva, na ktoré žalobca nebol pozvaný, napriek tomu sa na zasadnutie dostavil. Po otvorení rokovania bol zo strany starostu žalovaného vyzvaný, aby opustil miesto, keďže jeho mandát poslanca Obecného zastupiteľstva zanikol. Na tomto zasadnutí zložil náhradník A. M. sľub poslanca a starostom bol konštatovaný zánik mandátu poslanca M. D.. Uznesením č. 47/1/2021 z riadneho zasadnutia Obecného zastupiteľstva v Čiernych Kľačanoch konaného dňa 28. 06. 2021 obecné zastupiteľstvo zobralo na vedomie zánik mandátu p. M. D. v zmysle § 25 ods. 2 pod g) dňom 27. 02. 2021 poslanca OZ a súčasne sľub poslanca, náhradníka A. M., Obecného zastupiteľstva v Čiernych Kľačanoch podľa § 26 zákona č. 369/1990 Zb. v platnom znení. Tento skutkový stav nebol sporný medzi účastníkmi konania a bol potvrdený aj samotným zastupiteľstvom v uznesení č. 54/2022 zo dňa 19. 07. 2022. Správny súd považoval Oznamenie starostu obce žalovaného zo dňa 30. 03. 2021 o zániku mandátu poslanca - žalobcu, za okamih, kedy začalo byť bránené žalobcovi vo výkone jeho poslanskekého mandátu v zastupiteľstve pre účely aplikácie § 317 ods. 1 SSP.

18. Súd poukazuje na to, že žalobca v podnete zo dňa 14. 04. 2021 adresovanom Okresnej prokuratúre Nitra žiada o podanie protestu prokurátora proti opatreniam - oznámenie nastúpenie náhradníka zo dňa 13. 03. 2021, oznámenie o zániku jeho mandátu zo dňa 30. 03. 2021 a osvedčenie o nastúpení náhradníka zo dňa 31. 03. 2021, ktoré považoval za nezákonné. Z uvedeného vyplýva, že samotný žalobca najneskôr k 14. 04. 2021 tvrdí, že bol nezákonne pozbavený jeho poslanskekého mandátu. Preto, ak žalobca doručil žalobu správne súdu dňa 26. 07. 2021, nemožno považovať lehotu v trvaní dvoch mesiacoch sa dodržanú, a to aj v prípade, ak by sa lehota počítala od 14. 04. 2021, kedy sa žalobca s podnetom obracia na prokuratúru.

19. Súd sa nestotožnil s názorom žalobcu, že mu začalo byť bránené vo výkone jeho poslanskekého mandátu až od zasadnutia konaného dňa 28. 06. 2021. Uvedené je v rozpore s doloženými listinnými dôkazmi, ktoré preukazujú, že žalobcovi bolo mailom dňa 07. 04. 2021 doručené oznámenie o zániku jeho mandátu (č. I. 33 spisu) a dňa 14. 04. 2021 sa obracia listom na prokuratúru so svojím podnetom (č. I. 80 spisu). Rovnako tak neobstojí argumentácia žalobcu, že z dôvodu nezverejnenia informácie o zániku jeho mandátu, nemohla začať plynúť lehota na podanie žaloby a že starosta žalovaného v tomto prípade porušil zákon. Z dikcie § 317 ods. 1 SSP vyplýva, že počiatok lehoty v lehote dvoch mesiacov je stanovený okamihom, odkedy začalo byť žalobcovi bránené vo výkone jeho poslanskekého mandátu v zastupiteľstve. Žiaden zákon nevyžaduje a ani neukladá povinnosť zverejnenia zániku mandátu, ako nesprávne tvrdí žalobca. Rozhodujúcou skutočnosťou vo vzťahu k žalobcovi bolo oznámenie o zániku jeho mandátu, ktoré možno považovať za najzávažnejší zásah do jeho poslanskekého mandátu, na základe ktorého je evidentné, že sa so žalobcom ako poslancom ďalej nepočíta. To znamená, že žalobca si musel byť vedomý toho, že oznámením o zániku jeho mandátu už nie je ďalej poslancom a táto právna skutočnosť nepochybne zakladá bránenie vo výkone jeho funkcie ako poslanca obecného zastupiteľstva. Skutočnosť, týkajúca sa vzťahu žalovaného a náhradníka poslanca, súd nepovažoval z hľadiska predmetu tohto konania, za právne relevantné. Rovnako tak námietky žalobcu, týkajúce sa úkonov žalovaného, v zastúpení starostu obce, z hľadiska posudzovania splnenia podmienok včasnosti podanej žaloby, nemožno považovať za relevantné. Podstatným v konaní bolo, že obec Čierne Kľačany, v zastúpení starostom obce, v oznámení pod č. 315/2021 zo dňa 30. 03. 2021 oznamuje žalobcovi zánik mandátu poslanca obecného zastupiteľstva, ktorým momentom začalo byť žalobcovi bránené vo výkone jeho poslanskekého mandátu v zastupiteľstve.

20. V intenciách vyššie uvedených skutočností správny súd žalobu podľa § 98 ods. 1 písm. d) SSP v spojení s § 317 ods. 1 SSP odmietol ako oneskorene podanú.

21. O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 170 písm. a) SSP tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože žaloba bola odmietnutá.

22. Správny súd takto rozhodol pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu správneho súdu nie je prípustný opravný prostriedok, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 133 ods. 2 SSP).

Proti každému právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu je prípustná kasačná sťažnosť, ak zákon neustanovuje inak (§ 439 ods. 1, 2, 3 SSP).

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len dôvodmi uvedenými v § 440 ods. 1, 2 SSP.

Kasačnú sťažnosť môže podať účastník konania, ak bolo rozhodnuté v jeho neprospech v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia krajského súdu subjektu oprávnenému na jej podanie, ak nie je ustanovené inak.

Lehota na podanie kasačnej sťažnosti je 30 dní od doručenia rozhodnutia krajského súdu v prípadoch uvedených v § 145 ods. 2 SSP. Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť.

Kasačná sťažnosť sa podáva na krajskom súde, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“), návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh), pričom sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak má sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, ak ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d) SSP a v prípade, ak je žalovaným Centrum právnej pomoci.